

Pestprotocol

'Alle dingen dan, die gij wilt, dat u de mensen zouden doen, doet gij hun ook alzo'

Mattheüs 7 vers 12

versie september 2018

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Algemene informatie	4
Wat is pesten?	4
Hoe wordt er gepest?	4
Verskil tussen de manier waarop jongens en meisjes pesten	4
Verschillende rollen bij pesten	5
Uitgangspunten van de school t.a.v. pesten (pedagogisch beleid)	5
Signaleren van pestgedrag	6
Signalen van pesten of gepest worden	7
Oorzaken en gevolgen van pestgedrag	7
Praktische informatie	8
Inleiding	8
Afspraken binnen de school	8
Vertrouwenspersoon	8
De vijfsporen-aanpak	8
Wat doet de school (concreet) om pesten tegen te gaan?	9
Inzet van sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem bij pesten	10
Methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling binnen de school	11
Stappenplan bij pesten op NHB “De Lelie”	12
Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling	13
Begeleiding van de gepeste leerling	13
Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest	14
Begeleiding van de pester	14
Suggesties voor straf bij pesten	15

Cyberpesten	15
Wat is cyberpesten?	15
Signalen van cyberpesten	15
Gevolgen van cyberpesten	16
Handelingsmogelijkheden bij cyberpesten	16
Informatie voor ouders	17
Bijlage bij informatie voor ouders	20
Stappenplan bij pesten op NHB 'De Lelie'	20
Bijlagen	21
Pestprotocol onderbouw	21
Pestprotocol bovenbouw	22
Tips voor leerkrachten bij pesten	23
Protocol Schorsing en verwijdering	24

Inleiding

Op iedere school, helaas ook op de onze, gebeurt het dat er kinderen gepest worden. Dit document is opgesteld, om samen zoveel mogelijk te voorkomen dat dit gebeurt. En om als leerkrachten één lijn te hanteren bij de aanpak van het pestprobleem.

Dit document is besproken en vastgesteld in de teamvergadering van 27 september 2018.

Algemene informatie

Wat is pesten?

Voor een goede aanpak is het nodig om te weten wat pesten precies inhoudt. Hoe ontstaat het, wie zijn er bij betrokken, welke rol spelen de betrokkenen en hoe is hier invloed op uit te oefenen?

De definitie die we hanteren is:

Pesten is systematisch geweld zowel (non) verbaal als fysiek van een (groep) leerling(en) ten opzichte van een of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat is/zijn om zichzelf te verdedigen.

Bij pesten gaat het meestal om een groepsprobleem. Daarom is het belangrijk dat bij het aanpakken van een peestsituatie aan alle betrokkenen aandacht wordt gegeven: de zondebok, de pester, de meelopers, de leerkracht/school en de thuissituatie.

Pesten is een gevolg van de zondeval. Door de zonden zijn wij haters geworden van God en onze naaste. De Heere roept ons echter op om God lief te hebben boven alles en onze naaste als onszelf. Daarom moeten wij als school alles doen, om pesten tegen te gaan.

Verschil tussen pesten en plagen: Het verschil is niet altijd duidelijk voor kinderen. Toch is het verschil wel groot. Bij het plagen hebben twee kinderen plezier en vinden het plagen samen leuk. Bij plagen gaat het om een geintje en is het niet de bedoeling om de ander pijn te doen. Kinderen zijn gelijkwaardig en niemand oefent de macht uit over de ander. Bij pesten is het anders. Pesten is gemeen en bedoeld om iemand te kwetsen of te vernederen. De pester heeft macht en plezier in het pesten van een ander kind. Het slachtoffer voelt zich vaak bedreigd en is bang om te weigeren wat er van hem gevraagd wordt. De pester stopt ook niet als hij ziet dat de ander het niet meer leuk vindt.

Hoe wordt er gepest?

Direct pesten

- Fysiek: Lichamelijk, schoppen en slaan.
- Verbaal: Bedreigen en schelden, kapot maken, verstoppen, afpakken van eigendommen.
- Intimiderend: Nadoen en belachelijk maken.

Indirect pesten

- Buitensluiten, negeren en niet mee mogen praten.
- Pesten gebeurt vaak in het geheim en is meestal een goed bewaard groepsgeheim.
- Het vindt plaats op plekken buiten het gezichtsveld van volwassenen (fietsenhok, weg van school naar huis, in de pauzes en op de gang).

Verschil tussen de manier waarop jongens en meisjes pesten

Er bestaat een belangrijk verschil tussen de manier waarop jongens en meisjes pesten. Jongens pesten meer op een directe en fysieke manier, zoals slaan, schoppen, duwen, spullen afpakken en dergelijke. Wanneer jongens ouder worden verschuift dit puur fysieke pesten naar meer verbale vormen, zoals

uitschelden en belachelijk maken, waarbij fysieke handelingen een rol kunnen spelen.

Meisjes gebruiken meer een indirecte manier van pesten, wat ook wel omschreven wordt als relationele agressie. Dat wil zeggen dat meisjes pesten door middel van sociale relaties: roddelen over het slachtoffers, buitensluiten en isoleren, negeren en afwijzen. Dit sluit niet uit dat er ook meisjes zijn die ook fysiek pesten.

Verschillende rollen bij pesten

Rol van de pester

Van de pesters moet gezegd worden dat zij hun agressie of frustratie richten op een onschuldig slachtoffer. Frustraties kunnen bijv. ontstaan vanuit de gezinssituatie of een onpersoonlijke sfeer op school. Pestkoppen voelen zich prettig als zij de omgeving in hun macht hebben en het raakt hen niet als zij daarbij anderen schade toebrengen. Pesters willen zich bewijzen ten koste van het slachtoffer, zij willen bij de groep horen. De pester accepteert alleen zijn eigen waarden en normen en houdt geen rekening met anderen. Hij pest vanwege eigen onzekerheid, uit gewoonte of uit verveling. Iemand kan ook pesten uit angst anders zelf slachtoffer te worden.

Rol van de gepeste (slachtoffer)

Slachtoffers van pesten missen vaak sociale vaardigheden om voor zichzelf op te komen, ze vertonen sociaal ineffectief gedrag. Ze trekken op de verkeerde manier aandacht, klikken, zijn te volgzzaam en hebben veelal weinig zelfvertrouwen.

Rol van de meelopers

Deze kinderen helpen de pester uit angst om zelf gepest te worden. Ook kunnen de kinderen meedoen voor een beloning en zeggen dat er niets aan de hand is. De pester gaat zo door met treiteren en het slachtoffer staat alleen.

Rol van de zwijgende middengroep

Pesten is een groepsgebeuren en dient ook in de groep aangepakt te worden. De aandacht moet gericht zijn op het bevorderen van een positief klimaat, waarin groepsleden respect hebben voor elkaar.

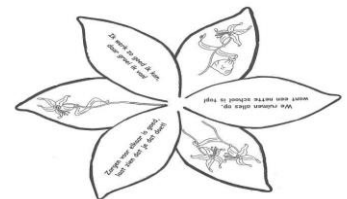
Uitgangspunten van de school t.a.v. pesten (pedagogisch beleid)

Binnen onze school is respect en zorg voor elkaar belangrijk. Wij willen als school een school zijn waar iedere leerling zich sociaal aanvaard voelt en zich kan ontwikkelen in een sfeer van veiligheid, acceptatie, erkenning en wederzijds respect. In de omgang met de leerlingen moet duidelijkheid bestaan over regels en afspraken. Dit zowel op individueel als op klassen – dan wel schoolniveau.

Wij hebben op onze school 3 hoofdregels:

- o We ruimen alles op, want een nette school is top!
- o Ik werk zo goed ik kan, daar groei ik van!
- o Zorgen voor elkaar is goed, laat zien dat je dat doet!

Deze schoolregels worden aan het begin van elk schooljaar een tweetal weken centraal gesteld.

Onze school heeft ook een schoolregelliedje. Deze gaat op de wijs van 'Een Nederlandse Amerikaan'.

Ik werk altijd zo goed ik kan
Want weet je, daa-aar groei ik van
Ik werk altijd zo goed ik kan
Want weet je, daa-aar groei ik van!
*Van voor naar achter, van links naar rechts,
Want anders ko-omt er niks van terecht
Van voor naar achter, van links naar rechts,
De Lelie doet het echt niet slecht!*

Zorg voor elkaa-aar is heel erg goe-oed
Laat zien dat je-e dat steeds weer doet
Zorg voor elkaa-aar is heel erg goed
Laat zien dat je dat steeds weer doet!
*Van voor naar achter, van links naar rechts,
Want anders ko-omt er niks van terecht
Van voor naar achter, van links naar rechts,
De Lelie doet het echt niet slecht!*

We ruimen a-alles keurig o-op
Een nette schoo-ool is super,top!
We ruimen a-alles keurig op
Een nette school is super,top!
*Van voor naar achter, van links naar rechts,
Want anders ko-omt er niks van terecht
Van voor naar achter, van links naar rechts,
De Lelie doet het echt niet slecht!*

In het kader van bovenstaande vinden we heldere omgang- en gezag regels van belang. Daarbij is het van belang dat er een duidelijke structuur is, dat het onderlinge gesprek gaande blijft en er grenzen aangegeven worden. De rol van de leerkracht is van groot belang. Een positieve benadering, een consequente begeleiding en een duidelijke voorspelbare houding geven aan de leerling een gevoel van veiligheid.

Binnen de school wordt er bewust gewerkt aan een positief schoolklimaat. Dit krijgt vorm door het structureel en preventief inzetten van onze SoVa-methode "Goed Gedaan". Jaarlijks wordt er vanaf groep 3 een sociogram afgenomen. Ook worden er kindgesprekken gevoerd. Het observatiesysteem ZIEN wordt ingezet om de sociaal emotionele ontwikkeling in kaart te brengen. Ieder schooljaar starten we de eerste weken met groepsvorming. Hierbij doen we tot de herfstvakantie iedere dag een groepsactiviteit (energizer) om zo een goede groepsvorming te bevorderen.

Signaleren van pestgedrag

Er zijn verschillende manieren om pestgedrag te signaleren.

- o Tijdens de lessen of de pauzes signaleert een leerkracht pestgedrag;
- o De betreffende leerling vertelt de leerkracht dat het gepest wordt;
- o Een andere leerling vertelt de leerkracht dat een kind gepest wordt;
- o Ouders geven aan dat hun kind gepest wordt;

- o De leerling meldt bij de interne vertrouwenspersoon dat het gepest wordt.

Als school nemen wij iedere melding of signalering van pesten serieus.

Signalen van pesten of gepest worden

- o Een leerling zegt dat hij/zij gepest wordt.
- o Met kiezen van groepjes wordt de leerling altijd overgeslagen.
- o Er wordt niet geluisterd naar wat de leerling zegt.
- o Niet meer naar school willen.
- o Niet meer over school willen vertellen thuis.
- o Een kind is veel alleen. Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden.
- o Slechtere resultaten op school.
- o Regelmatig spullen kwijt zijn.
- o Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben.
- o Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben.
- o Verjaardag niet willen vieren.
- o Niet alleen een boodschap durven doen.
- o Niet buiten willen spelen.
- o Bepaalde kleding niet meer willen dragen.
- o Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.
- o Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven.

Oorzaken en gevolgen van pestgedrag

Het slachtoffer

De gevolgen voor het slachtoffer zijn afhankelijk van de aard en de duur van de pesterijen. Het slachtoffer kan faalangst ontwikkelen en een negatief zelfbeeld krijgen. Ook kunnen er psychosomatische klachten, eenzaamheidsgevoelens en zelfmoordgedachten optreden.

De pester

De pester vertoont stoer en agressief gedrag, kan zich niet inleven in gevoelens van anderen en reageert frustraties af op een slachtoffer. Een pester leert géén ander, nieuw gedrag om met andere om te gaan. Vaak lijkt de pester een populaire leider, maar meestal zijn kinderen bang en beschouwen de pester niet als een echte vriend.

De middengroep

De middengroep voelt zich vaak onveilig en schuldig, weten niet wat ze moeten doen om het slachtoffer te helpen. Sommige kinderen gaan meepesten (meelopers) anderen trekken zich terug en zwijgen over wat er gebeurt in de groep.

Praktische informatie

Inleiding

in dit deel van het pestprotocol zijn enkele concrete afspraken geformuleerd, gerelateerd aan wat vermeld is in de algemene informatie van dit protocol.

Afspraken binnen de school

Vertrouwenspersoon

Op onze school is er een interne vertrouwenspersoon. Deze interne vertrouwenspersoon is tevens anti-pestcoördinator. Op onze school is dat: Juf L.M. Ossevoort (l.ossevoort@educatis-rpo.nl). De interne vertrouwenspersoon presenteert zich jaarlijks aan de leerlingen, is in de gelegenheid om gesprekjes te voeren met leerlingen en is hiervoor opgeleid. Er is een brievenbus aanwezig binnen de school, waar leerlingen persoonlijke briefjes voor de vertrouwenspersoon in kunnen doen.

De vijfsporen-aanpak

Voor de aanpak van pesten binnen de school hanteren we de vijfsporen-aanpak:

1. Hulp en steun bieden aan de pester

Het confronteren van de pester met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester;
De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen;
Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag;
Het aanbieden van eventuele hulp.

2. Mobiliseren van de zwijgende middengroep

De leerkracht bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van de leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie.

3. Achtergrondinformatie, oorzaken, gevolgen, signalen, oplossingen aan leerkrachten

De school zorgt dat de directie, de leerkrachten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten;
De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

4. Achtergrondinformatie en adviezen aan ouders

Ouders die zich zorgen maken over pesten moeten serieus genomen worden;
De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken;
De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind;
De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

5. Hulp aan het slachtoffer

Het probleem wordt serieus genomen;
Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt is;
Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen;
Het aanbieden van hulp.

Wat doet de school (concreet) om pesten tegen te gaan?

Op teamniveau

- o Binnen de teamvergadering kan te allen tijde ruimte worden gevraagd om te spreken over het pedagogisch klimaat van de school. Eén keer per jaar is dit in de maand oktober een vast punt op de agenda.
- o Specifieke peestsituaties worden besproken met de Interne Begeleider. Dit kan tijdens de geplande gesprekken in de groepen of op andere momenten. Eventueel wordt het ondersteuningsteam ingeschakeld.
- o Bij problemen op het plein wordt dit zo spoedig mogelijk na de pauze gemeld aan leerkracht van de betreffende leerlingen.
- o Er wordt blijvend aandacht besteed aan de sociale vaardigheden van de leerlingen, mede door het gebruik van een methode voor sociale vaardigheden ('Goed Gedaan') en, indien nodig, het volgen van nascholing op dit terrein. Een van de 'methoden' die we hiervoor inzetten is het toepassen van PCM en promoten van de maandregels.

Op klassenniveau

- o Aan het begin van ieder schooljaar wordt in de onderbouw aandacht besteed aan het thema 'omgaan met elkaar' en wordt in de bovenbouw een anti-pestprotocol opgesteld met de kinderen. Wij zetten dan sterk in op activiteiten ter bevordering van de groepsvorming.
- o Gewenst gedrag wordt zoveel mogelijk beloond.
- o Pesten wordt bespreekbaar gemaakt in de groep, mede aan de hand van de methode "Goed Gedaan".
- o Aan de hand van Zien en het sociogram, wordt aan de hand van de uitkomsten een (nieuw) plan van aanpak opgezet om de uitkomsten te verbeteren, voor zowel pesters als gepeste leerlingen.
- o Als pesten zich duidelijk manifesteert in de groep, wordt de klas met dit probleem geconfronteerd, door bijvoorbeeld een klassengesprek.
- o Wanneer pesten door blijft gaan, is het nodig een passende strafmaatregel toe te passen. Dat kan bijvoorbeeld in de pauze binnen blijven, een boekbespreking over een boek met als thema 'pesten' zijn, of het maken van een opstel over de problematiek. Zie voor andere bij: 'Suggesties voor straf bij pesten'.

Op kindniveau

- o Als een kind gepest wordt, volgen er enkele individuele gesprekken met het kind. Daarbij wordt hoor en wederhoor toegepast. Zie: 'Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling'.
- o Met een leerling die moeilijk contact maakt met andere kinderen, wordt besproken wat hij in de pauze kan gaan doen. Dit helpt de leerling de pauzeactiviteiten te structureren. Ook kunnen leerkrachten nieuwe spellen introduceren om het pleingedrag te bevorderen.
- o Als de problemen aan blijven kan in overleg met de Intern Begeleider, directie en team besloten worden tot advisering een cursus voor Sociale Vaardigheden o.i.d. te gaan volgen.

Op ouderniveau

- o Tijdens iedere contactavond wordt gevraagd naar de schoolbeleving van het kind.
- o Ouders worden direct op de hoogte gebracht als zich een peestsituatie voordoet.
- o Bij ouders wordt er op aangedrongen om de school in kennis te stellen van pesterijen, waarover zij thuis iets vernemen. Deze oproep staat standaard in de schoolgids en komt in nieuwsbrieven van december en mei terug.

Inzet van sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem bij pesten

Het leerlingvolgsysteem wordt gebruikt om te rapporteren van de gesprekken die gehouden worden met de gepeste en de pester. Alle informatie rondom pesten wordt genoteerd in ParnasSys. Daarin moet het volgende beschreven worden:

- o Hoe wordt er gepest?
- o Wat is er gedaan?
- o Welke gesprekken zijn er gehouden?
- o Een korte samenvatting van de gesprekken.

Ook is het belangrijk dat er beschreven wordt welke sancties er genomen zijn en hoe hierop is gereageerd. Hier gaat het om de gesprekken met de pester en gepeste, maar ook over gesprekken met eventuele ouders. Vermeld duidelijk de consequenties die genomen worden als de leerling zich niet aan de afspraken houdt. Noem ook één of meerdere evaluatiedata zodat er concreet geëvalueerd wordt. Op deze manier is de informatie over het welbevinden van een leerling gedurende de schoolloopbaan direct door alle leerkrachten op een duidelijke plaats terug te vinden.

Het programma ZIEN biedt verschillende mogelijkheden om de groep in beeld te brengen. Jaarlijks voeren de leerkrachten de ZIEN vragenlijsten in. De uitkomsten daarvan worden bekeken en besproken samen met de Interne Begeleiders van de school. Aan de hand van de uitkomsten wordt een nieuw groepsplan opgesteld met doelen waaraan de leerkracht samen met de groep gedurende een periode gaat werken.

Binnen het programma ParnasSys kan er ook een sociogram afgenomen worden. Bij het sociogram worden de onderlinge verhoudingen tussen de leerlingen zichtbaar. De uitkomsten hiervan geven een beeld van de wijze waarop de leerlingen in de groep liggen.

ZIEN! geeft aan dat er in peestsituaties als volgt gehandeld moet worden:

1. Er moet een gesprek plaatsvinden tussen de pester en de gepeste(zondebok).
2. Wanneer dit gesprek niet voldoet, voer dan een gesprek met de hele klas. Hiervoor zijn vijf dingen belangrijk:
 - De ik-boodschap
 - Het verzamelen van oplossingen
 - Het evalueren van oplossingen
 - Het concretiseren van de oplossingen
 - Het evalueren van de (definitieve) oplossingen
3. Betrek ouders erbij, stel ze in kennis van wat er gaande is.
4. Meldt als leerkracht de peestsituatie in het team.
5. Bevraag als leerkracht je eigen functioneren. Hoe is de eigen houding naar de klas en eventueel specifiek naar bepaalde leerlingen? Hoeveel ruimte en verantwoordelijkheid krijgen de leerlingen? Spreek hierover met andere leerkrachten.
6. Bij een leerling die gepest (zondebok) wordt of bij een pester (wat vooral lijkt voor te komen uit een gebrek aan weerbaarheid, inlevingsvermogen en sociale vaardigheden) moet er samen met ouders nagedacht worden over een sociale vaardigheidstraining.
7. Wanneer het nodig is, moet er een extra pleinwacht ingezet worden.
8. Er moet regelmatig contact gehouden worden met leerlingen die gepest worden. Spreek concrete data af om te evalueren.

Methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling binnen de school

Binnen de school wordt er gewerkt met de methode: 'Goed Gedaan'.

'Goed Gedaan' is een methode waarin gewenst gedrag en een gewenste benadering centraal staan. Binnen de school wordt er wekelijks les gegeven vanuit deze methode. De methode maakt gebruik van kringgesprekken over allerlei uiteenlopende onderwerpen, zoals gevoelens of zelfvertrouwen.

Binnen de methode wordt gewerkt aan verschillende competenties: zelfkennis, relativeren, zelfvertrouwen, zelfbeheersing, bewust keuzes maken, verplaatsen in anderen, omgaan met verschillen, rekening houden met elkaar, weerbaarheid, samen spelen werken, samen op internet en omgaan met media-informatie.

Deze competenties komen tot uitwerking in de 16 lessen die per jaar vanuit de methode gegeven worden. De onderwerpen zijn van groep 1 tot en met 8 hetzelfde, wel wordt er elk leerjaar passend bij de groep aan de orde.

Les 3 binnen de methode heeft als onderwerp: 'Grapje, plagen en pesten'. Dit onderwerp komt jaarlijks naar voren. Bij dit onderwerp wordt in de groepen gewerkt aan de volgende inzichten en vaardigheden:

o Rekening houden met anderen: goed omgaan met humor (Groep 1 t/m 8)

Het verschil begrijpen tussen leuk plagen (voor iedereen grappig), vervelend plagen (stoppen als de ander 'houd op' zegt) en pesten (gemeen en verboden).

o Weerbaarheid: goed reageren op plagen (Groep 4 t/m 8).

Weten hoe te reageren op leuk plagen (lachen, grapje terug maken), vervelend plagen ('houd op!' zeggen/negeren) en pesten (hulp vragen aan een volwassene).

o Samen op internet: omgaan met pesten op het net (Groep 6 en 8).

Ook op internet goed om kunnen gaan met plagen en pesten.

De methode voor seksuele vorming is: 'Wonderlijk gemaakt'.

Binnen de methode 'Wonderlijk gemaakt' staan wij als school stil bij de seksuele vorming van onze leerlingen. Bij de lessen die gegeven worden vanuit de methode komen sociale omgangsregels naar voren. Deze zijn ook belangrijk als het gaat over pesten. Sociale omgangsregels, onder meer over woordgebruik en spelletjes met het lichaam aan de hand van het begrip privé, zijn belangrijk voor de onderlinge omgang tussen leerlingen.

Zowel lichamelijk als emotioneel zorgen we als opvoeders voor veiligheid. Veiligheid om met elkaar te kunnen praten, veiligheid ook in het omgaan met elkaar. Het is belangrijk dat kinderen toegerust worden om zelfstandig te leren omgaan met de gevaren van media en seksualiteit. Wij willen kinderen leren om juiste grenzen aan te geven, gevaren te herkennen en er altijd voor ze te zijn met een luisterend oor. Zelfvertrouwen, vertrouwen in anderen en weerbaar gedrag liggen aan de basis van gezonde relaties en seksualiteitsbeleving. Kinderen moet weerbaarheid geleerd worden om juist te kunnen handelen in bedreigende situaties.

Stappenplan bij pesten op Ned. Herv. Basisschool 'De Lelie'

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Ouders worden hierbij betrokken.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen. Deze afspraken worden in ParnasSys genoteerd. De ouders worden hierover ingelicht.

Stap 3

Wanneer blijkt dat er signalen zijn dat de situatie niet is verbeterd wordt er samen met de Ib-er een nieuw plan gemaakt. Ouders worden hiervan op de hoogte gesteld.

Stap 4

Na 6 weken wordt het plan nabesproken met de betrokken leerlingen.
Het plan wordt met de IB-er geëvalueerd.
De ouders worden geïnformeerd.
Wanneer de doelen niet behaald zijn, gaat stap 5 in werking.

Stap 5

Doelen groepsplan niet behaald, de volgende 2 stappen zijn mogelijk:
A. Doelen bijstellen, opnieuw stap 3 volgen.
B. Groot overleg; aanwezig Ib-er, directie en de betreffende leerkracht(en).
C. Externen inschakelen: bv. Driestar-educatief

De ouders worden hierbij betrokken. Alle afspraken worden geregistreerd in ParnasSys.

Stap 6

Mocht al het bovenstaande niet het gewenste effect hebben, zullen wij het protocol 'Schorsing en verwijdering' in laten gaan.

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- o Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- o Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- o Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- o Hoe vaak word je gepest?
- o Hoe lang speelt het pesten al?
- o Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- o Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- o Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- o Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Aanpak

Besprek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- o Hoe communiceert de leerling met anderen?
- o Welke lichaamstaal speelt een rol?
- o Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- o Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Kinderen die gepest worden lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan want niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming.

Begeleiding van de gepeste leerling

- o Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- o Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- o Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- o Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld andere leerlingen opzoeken, contact zoeken met andere leerlingen.
- o Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- o Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- o Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- o Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- o Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- o Het gepeste kind niet 'over' beschermen door het bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- o We kunnen gebruik maken van een peer-groep, waarbij een aantal klasgenoten de leerling positief ondersteunen. Het kind moet hiervan ook zelf op de hoogte zijn.

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek:

1. De leerling *confronteren* met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
2. *Achterliggende oorzaken* boven tafel proberen te krijgen.
3. Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet *stopt*.

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

- o Probleemgericht en richt zich op het gedrag wat waar te nemen is. Zorg dat je niet persoonsgericht bezig bent en interpreteer niet.
- o Relatiegericht. Je bent duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt, maar met behoud van de relatie. Praten vanuit jezelf helpt hierbij: 'Ik vind..'
- o Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt algemeen.
- o Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander?

Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je eraan doen? Biedt zo nodig hulp.

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt.

Begeleiding van de pester

- o Praten; zoeken naar de reden van de ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- o Laat inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- o Excuses aan laten bieden. In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- o Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- o Kind leren om niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- o Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?.
- o Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Suggesties voor straf bij pesten

Hier volgt een overzicht van mogelijke straffen wanneer er sprake is van pesten. Volgens recente onderzoeken werkt straffen het beste om pesten te voorkomen en/of te stoppen. Zinnvolle straffen zijn straffen die in relatie staan tot het vergrijp, in dit geval pesten, en de leeftijd van de pester.

Wanneer we de houding van de pester willen veranderen, is het noodzakelijk dat oog hebben voor de drie verschillende componenten: cognitieve component, conatieve (wils- of streef)component en een emotioneel-affectieve component. De straf is afhankelijk van hoelang de pester al pest en met zijn pestgedrag doorgaat. De directie beslist samen met de leerkrachten wat de consequentie is voor de

pester.

Suggesties voor straffen

- o De pester apart zetten/buitensluiten in vrije situaties: niet mee laten gymmen, niet buiten laten spelen, niet mee naar de speeltuin of niet computeren.
- o Boek: Een (gedeelte van een) boek over pesten lezen. Hiervan een verslag maken of een spreekbeurt over pesten houden.
- o Brief: Brieven van gepeste kinderen overschrijven of lezen.
- o Complimenten: De pester maakt een lijst van complimenten voor het gepeste kind. Blijf als leerkracht er alert op dat jij de pester niet uitschakelt bij het geven van complimenten tijdens lesactiviteiten!
- o Excuus: Laat de pester een excuusbrief voor het slachtoffer schrijven. Deze brief kan ook klassikaal voor gelezen worden. Maak hierbij gebruik van een aantal punten die aan de orde moeten komen (Buro Halt)
- o Regels: Laat de pester nadenken over welke regels hij heeft overtreden.
- o Interview: De pester een interview laten houden bij een volwassene over pesten.
- o Strafregeles schrijven.
- o Tekening maken voor het gepeste kind.
- o Een gesprek met de ouders.
- o Niet deelnemen aan een groepsactiviteit.
- o In extreme gevallen treedt het protocol 'Schorsing en verwijdering' in werking.

Cyberpesten

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten is een vorm van pesten waarbij pesters herhaaldelijk gebruik maken van elektronische media zoals internet of mobiele telefonie om iemand kwetsend materiaal toe te zenden of door kwetsende dingen over iemand te verspreiden met de bedoeling op die manier macht over de persoon uit te oefenen. Cyberpesten vindt plaats wanneer een kind of jongere een ander kind of jongere kwelt, bedreigt, lastig valt, vernedert of in verlegenheid brengt door gebruik te maken van digitale technieken. Men spreekt over cyberpesten wanneer er aan beide kanten sprake is van jongeren. Zo gauw als er volwassenen betrokken worden, spreekt men eerder over stalken of lastig vallen. Slachtoffers van 'live' pesten zijn vaak ook slachtoffers van cyberpesten. Het loopt als het ware in elkaar over, waardoor het slachtoffer zich nergens meer veilig voelt. Het pesten wordt niet altijd opgemerkt. Kinderen die worden gepest schamen zich meestal en durven niet uit zichzelf te praten over het pesten. Om ervoor te zorgen dat cyberpesten stopt of niet gebeurt, is het belangrijk dat leerlingen weten wat de gevolgen van cyberpesten op iemands leven kan zijn.

Signalen van cyberpesten

Als leerkracht kun je letten op verschillende signalen, zoals plotselinge gedragsveranderingen. Is een leerling somber, heeft hij concentratieproblemen, kan hij minder goed leren en nemen zijn schoolresultaten af, dan kan dit duiden op (cyber)pesten. Andere veel voorkomende signalen zijn: een leerling is stil en trekt zich terug, haakt snel af bij activiteiten, huult veel en snel, heeft regelmatig tot vaak lichamelijke klachten als hoofd- en of buikpijn, is vaker ziek, weigert om naar school te gaan. Wanneer je als leerkracht deze signalen opmerkt, is het belangrijk dat je dit bespreekbaar maakt bij je leerlingen. Dat kan klassikaal door het geven van een les over gevolgen van cyberpesten en online gedrag, maar ook individueel. Wanneer een leerling naar je toe komt om het te vertellen, neem het kind dan serieus, luister goed, toon begrip en veroordeel niet.

Gevolgen van cyberpesten

Cyberpesten kan grote gevolgen hebben.

- o Het cyberpesten is veel directer, veel persoonlijker en een aanval op de private levenssfeer. Kinderen en jongeren nemen het pesten mee in hun bed en zijn er niet van verlost als zij 's avonds thuis voor de computer zitten.
- o Kinderen hebben vaak het gevoel dat de hele wereld toekijkt hoe zij gepest en belachelijk gemaakt worden.
- o De beledigingen/commentaren en kwetsende of gênante foto's kunnen relatief lang online blijven staan, waardoor het slachtoffer er steeds opnieuw mee geconfronteerd wordt.
- o De daders worden niet onmiddellijk geconfronteerd met hun acties, omdat ze de reacties/non-verbale communicatie van het slachtoffer niet kunnen zien.
- o Het kan anoniem gebeuren, waardoor het moeilijk te ontdekken is wie de cyberpester is.
- o Ouders zijn meestal laat of niet op de hoogte dat er een probleem is, juist omdat het via internet en gsm verloopt.
- o Het is wel gemakkelijker om bewijsmateriaal te verzamelen, doordat alle berichten en e-mails bewaard kunnen worden.

Handelingsmogelijkheden bij cyberpesten

Pesten via het internet is doorgaans veel harder dan pesten in het gewone leven, omdat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven. Ook via e-mail kan er anoniem gepest worden. Ook is het mogelijk om berichten te versturen met een valse afzender. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld, zoals ook hier. Hieronder volgen enkele tips die u in de praktijk kunt doen bij cyberpesten:

1. Blokkeer de afzender van ongewenste e-mail
2. Bewaar de berichten
3. Probeer de dader op te sporen
4. Praat op school over het pestbeleid
5. Praat met andere ouders

Cyberpesten vindt buiten de school plaats. De uitwerking wordt op school zichtbaar. Op school zijn er duidelijke regels over het gebruik van social media. Binnen de school mogen de leerlingen geen gebruik maken van social media. De school ziet het als taak van de ouders om oog te houden op het internet gedrag van hun kind(eren).

Informatie voor ouders

Beste ouders van de leerlingen van Ned. Herv. Basisschool 'De Lelie',

Hierbij ontvangt u informatie over pesten en het pestbeleid binnen onze basisschool.

Pesten

Wat is pesten?

Pesten is systematisch geweld, zowel (non)verbaal als fysiek van een (groep) leerling(en) ten opzichte van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat is/zijn om zichzelf te verdedigen. Uit deze omschrijving blijkt dat pesten iets anders is dan plagen. Plagen gebeurt regelmatig en vindt plaats op een gelijkwaardige manier. Bij pesten spreken we over een proces wat langer duurt, en dat daarom dieper ingrijpt op het leven van een kind. Pesten is meestal een groepsgebeuren. School is een plaats waar pesten regelmatig voorkomt. Slachtoffers van pesten zijn vaak niet in staat om zichzelf te verdedigen. Ze kunnen zich niet verweren en voelen zich daarom alleen staan. Als slachtoffer voel je je onder druk gezet door anderen die meer macht hebben dan jij. Dit zorgt ervoor dat kinderen er tegenop kunnen gaan zien om naar school te gaan.

Onze school beschikt over een pestprotocol. Hierin staat onder andere verwoord hoe het pestgedrag wordt gesignaleerd, welke afspraken er gemaakt worden om pesten te voorkomen en te signaleren, wie de vertrouwenspersoon en wie de anti-pest coördinator is.

Als school vinden we het van belang om een actueel beeld van de veiligheidsbeleving van de kinderen te hebben. Wij nemen om het jaar een leerling enquête af (in de midden- en/of bovenbouw), waarmee wij de veiligheidsbeleving van de leerlingen meten.

Hoe kan ik zien dat mijn kind gepest wordt?

Als leerkrachten zijn wij er alert op of er sprake is van pesten binnen school. Helaas zien wij als leerkrachten niet alles. Om deze reden is het van groot belang dat u als ouder weet hoe u kunt zien of uw kind mogelijk gepest wordt en dit aan de school laat weten.

Pesten gebeurt vaak op plaatsen waar leerkrachten of ouders niet komen, bijv. op plekken tussen school en thuis. Ook kan het zijn dat kinderen bedreigd worden waardoor ze niet durven te zeggen dat ze gepest worden. Omdat je dat als ouder vaak niet ziet, is het belangrijk om alert te zijn op de signalen. Te denken valt aan: hoofdpijn, buikpijn, niet naar school willen, geen vriendjes uitnodigen, nooit worden uitgenodigd bij andere kinderen of op feestjes en niets over school willen vertellen.

Wat kan u als ouder doen als uw kind gepest wordt?

Als u als ouder opmerkt dat uw kind gepest wordt, zijn twee dingen belangrijk. In de eerste plaats is het nodig dat er goed naar het kind geluisterd wordt en dat er op het kind gelet wordt. Als het iets loslaat over het gedrag van anderen, wacht er dan mee om uw eigen oordeel uit te spreken. Luister alleen en vraag door. Veroordeel het kind niet. Slachtoffers van pesten vinden het vaak bijzonder moeilijk om iets van hun moeite te laten blijken aan volwassenen. Ze schamen zich ervoor dat ze slachtoffer zijn. Ook willen ze hun ouders of de leerkracht niet met hun probleem opzadelen. Slachtoffers zijn bang dat het dan nog erger wordt. In de tweede plaats is het verstandig om op school te praten over uw kind. Doe dit niet tussen neus en lippen door als u de leerkracht van uw kind op de gang of op het plein tegenkomt, maar bel de leerkracht erover op of maak een afspraak voor een gesprek. Het is prettig voor een leerkracht of directeur om problemen die men zelf op school niet gesignaleerd heeft op een open wijze

te kunnen bespreken met de ouders. Het is ook belangrijk dat ouders pesten aan de orde stellen, omdat leerkrachten pestgedrag niet altijd kunnen zien. Veel van wat er gebeurt tussen de kinderen onderling onttrekt zich aan de waarneming van de leerkracht. Als ouders en school kunnen wij samen tot een oplossing komen. Als er een oplossing bedacht wordt, zal dit niet ineens helpen. Een groepsproces is geleidelijk ontstaan en verandert niet van de een op de andere dag. Daarom is het zowel voor de leerkracht als voor de ouders belangrijk om voortdurend het kind of de kinderen in de gaten te houden. Gepeste kinderen zijn kwetsbaar geworden, en blijven erg gevoelig voor het gedrag van andere kinderen.

Adviezen aan ouders

Adviezen aan ouders van het gepeste kind

- Geloof en steun uw kind, maar besef ook dat uw kind zijn/haar eigen beleving zal vertellen.
- Neem contact op met de leerkracht van de groep of de vertrouwenspersoon op school.
- Lees zelf iets over pesten en laat uw kind er iets over lezen.
- Beloon uw kind; dit houdt in dat een kind wat lang gepest is onzeker wordt, het heeft een laag beeld van zichzelf. Hij gaat zich naar dat beeld van zichzelf gedragen. Een belangrijk advies is dan ook om het te helpen om zijn of haar zelfrespect terug te krijgen. Dit belonen wordt ook zichtbaar in het stimuleren om zelf activiteiten te ondernemen. Dit moeten wel activiteiten zijn waarmee succes te behalen is.

Adviezen aan de ouders van de pester

- Neem het probleem serieus en straf niet fysiek.
- Probeer achter de mogelijk oorzaak van het pesten te komen.
- Probeer uw kind gevoelig te maken voor wat hij anderen aandoet.
- Corrigeer uw kind.
- Besteed positieve aandacht aan uw kind.

Adviezen aan de overige ouders

- Neem het probleem serieus.
- Praat met uw kind.
- Corrigeer uw kind als blijkt dat het bijv. anderen buitensluit.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.

In alle gevallen is het belang dat we beseffen dat wij een voorbeeldfunctie hebben: hoe praten wij over anderen? Onze kinderen zullen dit ook zo doen!

Als school willen wij er alles aan doen om het pesten tegen te gaan. Om deze reden is er binnen de school een pestprotocol waarin staat hoe er gehandeld wordt wanneer er sprake is van pesten. Het pestprotocol is op school aanwezig en digitaal verkrijgbaar.

Wat doen leerkrachten om pesten tegen te gaan?

Aan het begin van ieder cursusjaar staan de regels van de school twee weken centraal. De leerkrachten stimuleren de groepsvorming door het ondernemen van groepsactiviteiten. Binnen de school wordt er ook gewerkt aan de sociale vorming van de leerlingen met behulp van de methode 'Goed Gedaan'.

Wanneer er sprake is van pesten wordt het Stappenplan bij Pesten (zie bijlage) in werk gezet. Hierin ziet u ook wanneer u als ouder bij het pesten betrokken wordt. De leerkracht gaat in gesprek met de gepeste. Er wordt gevraagd wie er bij het pesten betrokken is, wat is er gebeurd, wanneer is het begonnen, hoe heb je gereageerd en weten je ouders hiervan? Ook wordt er een gesprek met de pester

gevoerd. Dit gesprek heeft als doel om de leerling die pest te confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan. De leerkracht probeert de achterliggende oorzaken boven tafel te krijgen. Ook vertelt de leerkracht wat er gebeurt wanneer het pestgedrag niet stopt.

Wat kunt u nog verder lezen?

In de volgende boeken vindt u veel praktische informatie over pesten:

- o Bob van der Meer, Pesten op school; wat ouders kunnen doen. Den Bosch, KPC (Ouderreeks), 1991.
- o Mija Hasselaar en Bram de Muynck, Ik wil er ook bij horen. Weerbaar worden tegen pesten. Den Hertog Houten 1999.
- o Stichting Chris, Pesten verpest het. Dordrecht, 1999.

Bijlage bij informatie voor ouders
Stappenplan bij pesten op Ned. Herv. Basisschool 'de Lelie'

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Ouders worden hierbij betrokken.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen. Deze afspraken worden in ParnasSys genoteerd. De ouders worden hierover ingelicht.

Stap 3

Wanneer blijkt dat er signalen zijn dat de situatie niet is verbeterd wordt er samen met de lb-er een nieuw plan gemaakt. Ouders worden hiervan op de hoogte gesteld.

Stap 4

Na 6 weken wordt het plan nabesproken met de betrokken leerlingen.
Het plan wordt met de lb-er geëvalueerd.
De ouders worden geïnformeerd.
Wanneer de doelen niet behaald zijn, gaat stap 5 in werking.

Stap 5

Doelen groepsplan niet behaald, de volgende 3 stappen zijn mogelijk:

- A. Doelen bijstellen, opnieuw stap 3 volgen.
- B. Groot overleg; aanwezig lb-er, directie en de betreffende leerkracht(en).
- C. Externen inschakelen: bv. Driestar-educatief

De ouders worden hierbij betrokken. Alle afspraken worden geregistreerd in ParnasSys.

Stap 6

Mocht al het bovenstaande niet het gewenste effect hebben, zullen wij het Protocol 'Schorsing en verwijdering' in laten gaan.

Bijlagen

Pestprotocol onderbouw

Om pesten te voorkomen in de onderbouw werken we aan sociale vaardigheden d.m.v. de methode 'Goed gedaan'. We gebruiken hiervoor de daarbij opgezette regels van de methode.

Wanneer het nodig is, kan de leerkracht gebruik maken van onderstaande regels:

- o Plagen is leuk, als je op tijd stoppen kan, pesten is gemeen ,zeg daar altijd iets van
- o Vind je het niet fijn wat een ander doet? Slim aanpakken helpt meestal goed.
- o Winnen is fijn, verliezen niet echt... Het is wel knap als je dan jammer zegt
- o Doe je iets fout? Zeg sorry als het je spijt! Blij met wat een ander doet? Bedank dan altijd.
- o Zet ruzie op tijd stop. En los het daarna samen op.
- o Doe alleen iets bij een ander kind, wat je zelf ook leuk vindt.
- o Zegt iemand nee, stop er dan mee.
- o We praten met elkaar, lukt het samen niet, dan is de juf daar.
- o Als je je best doet, is het goed.
- o Wil je mee doen met het spel, vraag het dan wel.
- o Samen spelen, samen delen.
- o Bedenk een plan, wat je spelen kan.
- o Is iemand alleen, jij gaat er heen.
- o Verliezen is niet leuk, winnen wel, het hoort bij het spel.
- o Met z'n allen tegen één is heel gemeen.
- o Winnen is leuk, verliezen niet echt. Het is wel knap als je 'jammer' zegt.
- o Kijk naar iemands gezicht wat hij er van vindt

Pestprotocol bovenbouw

Driebruggen, - - 20..

Verklaring

Wij, leerlingen van groep van de Ned. Herv. Basisschool 'De Lelie' te Driebruggen, verklaren onderstaande afspraken zoveel mogelijk te zullen houden.

1. We gaan met elkaar om zoals wij willen dat men met ons omgaat.
2. We noemen elkaar bij de voornaam.
3. Als we boos zijn proberen we samen te praten of we gaan naar de juf of meester.
4. We respecteren elkaar, ieder met zijn/haar (eigen)aardigheden en we gaan goed met andermans spullen om.
5. We praten positief over elkaar.
6. We laten niet toe dat anderen gepest worden.
7. Als we pesten signaleren, melden we dit bij de meester of juf, eventueel schriftelijk of anoniem. Klikken is iets over de ander vertellen, omdat je het leuk vindt dat die ander straf krijgt. Wanneer je iets vertelt, dat echt erg is, is dat geen klikken.
8. Iedereen die doorgaat met pesten, wordt gestraft.

Kortom: Alle dingen dan, die gij wilt dat u de mensen doen, doet gij hun ook alzo (Mattheüs 7 vers 12).

Handtekening meester/juf:

Handtekeningen leerlingen:

Tips voor leerkrachten bij pesten

1. Maak ouders duidelijk dat hoe zij over andere kinderen en hun ouders praten, bepalend is voor hoe hun kinderen met elkaar omgaan.
2. Praat met de leerlingen regelmatig over omgangsvormen en verschillen tussen mensen. Je hoeft niet direct het onderwerp pesten aan te halen om een duidelijke boodschap over te brengen.
3. Maak duidelijk dat je pesten niet tolereert en leg duidelijk de nadruk op het positieve: hoe kunnen we met elkaar plezier hebben? Complimenteer de groep en de kinderen ook wanneer het goed gaat.
4. Zorg dat kinderen elkaar leren kennen.
5. Laat kinderen zien dat je fouten mag maken.
6. Denk nooit: 'Ik zie het niet, dus het gebeurt niet'.
7. Achterhaal wanneer er nog geen sprake was van pesten, en wanneer het voor het eerst wel zo was. Welke gebeurtenissen hebben plaatsgevonden?
8. Ouders van de pester zijn vaak verbaasd, omdat hij er niet over heeft verteld. Het gepeste kind vertelt het wel vaker thuis. Als de ouders van het pestende kind het ermee eens zijn dat het pesten moet stoppen, stel dan de vraag: 'Hoe kunnen we hem of haar helpen?'
9. Neem niet alle regie uit handen van het kind en laat je emoties thuis. Betrek het gepeste kind bij het nadenken over een oplossing.
10. Spreek pester en slachtoffer apart, zodat je weet of er een conflict aan het pesten vooraf is gegaan of dat het te maken heeft met een machtsspel. Spreek ze ook samen, zeker wanneer er iets mis is gegaan in de interpretatie. Zodra ze elkaars intentie begrijpen, blijken kinderen vaak heel vergevingsgezind.

Protocol Schorsing en verwijdering

Dit protocol treedt in werking als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch en of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht.

Er kunnen 3 vormen van maatregelen worden getroffen:

- Time-out **voor maximaal één dag!**
- Schorsing **na in kennisstellen van de ouders/verzorgers**
- Verwijdering

Time-out

Een ernstig incident leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd.
- Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders/verzorgers onmiddellijk van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht.
- Zie noot 1
- De time-out maatregel geldt voor maximaal één dag.
- Daarna kan de leerling worden geschorst voor maximaal 1 week, zie kopje schorsing.
- De ouders/verzorgers worden bij een time-out maatregel direct telefonisch op de hoogte gesteld en op zo kort mogelijke termijn op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij is de groepsleerkracht en een lid van de directie van de school aanwezig.
- Van het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt.
- Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen. Zie noot 2
- De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school.
- De time-out maatregel wordt na toepassing schriftelijk gemeld aan de directeur-bestuurder die verantwoordelijk is voor de melding aan het bevoegd gezag.
- De leerplichtambtenaar wordt van het incident op de hoogte gesteld of kan pro actief op de hoogte gebracht worden van een voorkomend incident en om advies gevraagd worden. Dit overleg kan lopende de te nemen maatregelen van belang zijn.

Schorsing

Pas bij een volgend ernstig incident, of in het uitzonderlijke geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing. De wettelijke regeling voor het Bijzonder onderwijs is hierbij van toepassing. Hierbij gelden de volgende voorwaarden: 090901 SVP versie 3, vastgesteld in de MT vergadering van 29-10-2009 070315 SVP protocol time out en schorsing versie 2 vastgesteld in MT 070308. - 2 -

- Het bevoegd gezag van de school wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.
- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden, zie noot 3
- De schorsing bedraagt maximaal 3 weken en kan hooguit 2 maal worden verlengd. zie noot 4
- De betrokken ouders/verzorgers worden door de directie uitgenodigd voor een gesprek over de genomen maatregel. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend,

waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen.

- Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt.
- De leerplichtambtenaar wordt door de directeur in kennis gesteld als het kind twee dagen of langer naar huis wordt gestuurd.
- Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingen-dossier opgeslagen.
- Het verslag wordt door de directeur ter kennisgeving verstuurd aan:

o Het bevoegd gezag - in ons geval - aan de directeur-bestuurder

o De ambtenaar leerplichtzaken

o De inspectie onderwijs

- Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag van de school.
- Het bevoegd gezag beslist uiterlijk binnen 14 dagen op het beroep.

Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering. De wettelijke regeling voor het Bijzonder onderwijs is hierbij van toepassing.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het bevoegd gezag.
- Voordat men een beslissing neemt, dient het bevoegd gezag de betrokken leerkrachten en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis wordt gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- Het verslag wordt door de directeur ter kennisgeving opgestuurd naar:

o De ambtenaar leerplichtzaken

o De inspectie onderwijs

- Het bevoegd gezag informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift.
- De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.
- Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.
- Het bevoegd gezag neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.
- Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool of een andere school voor speciaal onderwijs is gevonden om de leerling op te nemen of dat aantoonbaar is dat het bevoegd gezag, gedurende acht weken, er alles aan heeft gedaan om de leerling elders geplaatst te krijgen.

Noot 1: Als veiligheid voorop staat, en dat zal regelmatig het geval zijn, moet de time-out niet afhankelijk gesteld worden van het contact met ouders. De vraag blijft dan staan wat er moet gebeuren als de ouders niet te bereiken zijn. Eventueel is het verwijderen uit de klas en opvang elders nog een oplossing?

Noot 2: De time-out is geen officieel instrument, maar kan niettemin bruikbaar zijn bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school: het is principieel geen strafmaatregel maar een ordemaatregel in het belang van de school; daarom geen aantekening van de time-out maar van het incident in het dossier van de leerling.

Noot 3: Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen (denk aan cito-entree of eindtoetsen) wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen, bijv. het wel tot de school toelaten – eventueel in

een aparte ruimte - voor het doen van deze toets. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.

Noot 4: Wezenlijk is dat de schorsing aan een maximum termijn gebonden is; zij mag geen verkapte verwijdering worden; de termijn is zo gekozen dat in het ernstigste geval de school voldoende tijd ter beschikking heeft om een eventuele verwijderingbeslissing op zorgvuldige wijze voor te bereiden.